Parlament Europejski
2024-2029

TEKSTY PRZYJĘTE

P10_TA(2026)0104

Global Gateway – skutki z przeszłości i przyszły kierunek działań

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 26 marca 2026 r. w sprawie Global Gateway – skutki z przeszłości i przyszły kierunek działań (2025/2073(INI))

Parlament Europejski,

– uwzględniając art. 21 Traktatu o Unii Europejskiej,

– uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w szczególności jego art. 208 i art. 322 ust. 1,

– uwzględniając wspólne oświadczenie Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie, Parlamentu Europejskiego i Komisji z dnia 30 czerwca 2017 r. pt. „Nowy europejski konsensus w sprawie rozwoju – nasz świat, nasza godność, nasza przyszłość”[1],

– uwzględniając Konsensus europejski w sprawie pomocy humanitarnej oraz powiązanie między aspektami humanitarnymi a rozwojowymi i pokojowymi, zatwierdzone przez Radę i Komisję,

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/947 z dnia 9 czerwca 2021 r. ustanawiające Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – Globalny Wymiar Europy, zmieniające i uchylające decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 466/2014/UE oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1601 i rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 480/2009[2] (rozporządzenie ustanawiające ISWMR – „Globalny wymiar Europy”),

---

1 Dz.U. C 210 z 30.6.2017, s. 1.
2 Dz.U. L 209 z 14.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj.

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1529 z dnia 15 września 2021 r. ustanawiające Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III)[3],

– uwzględniając wspólny komunikat Komisji i wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z dnia 25 listopada 2020 r. pt. „Trzeci unijny plan działania w sprawie równości płci (GAP III) – ambitny program na rzecz równouprawnienia płci i wzmocnienia pozycji kobiet w działaniach zewnętrznych UE” (JOIN(2020)0017),

– uwzględniając wspólny komunikat Komisji i wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z dnia 16 września 2021 r. w sprawie unijnej strategii współpracy w regionie Indo-Pacyfiku (JOIN(2021)0024),

– uwzględniając wspólny komunikat Komisji i wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z dnia 1 grudnia 2021 r. pt. „Strategia Global Gateway” (JOIN(2021)0030),

– uwzględniając wspólny komunikat Komisji i wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z dnia 2 października 2024 r. pt. „Tworzenie zrównoważonych partnerstw międzynarodowych w ramach podejścia „Drużyna Europy”” (JOIN(2024)0025),

– uwzględniając Plan działania UE dotyczący praw człowieka i demokracji na lata 2020–2024,

– uwzględniając Europejski filar praw socjalnych i jego znaczenie dla zrównoważonego i sprawiedliwego rozwoju gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu,

– uwzględniając strategię UE w dziedzinie zdrowia na świecie,

– uwzględniając decyzję Rady z dnia 26 lipca 2010 r. określającą organizację i zasady funkcjonowania Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych[4],

– uwzględniając notę Rady z dnia 28 października 2022 r. dotyczącą ustaleń roboczych w sprawie zarządzania strategią Global Gateway,

– uwzględniając konkluzje Rady z dnia 21 czerwca 2024 r. w sprawie oceny śródokresowej instrumentu ISWMR – „Globalny wymiar

---

3 Dz.U. L 330 z 20.9.2021, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.

4 Dz.U. L 201 z 3.8.2010, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2010/427/oj.

Europy” oraz z dnia 21 listopada 2023 r. w sprawie podejścia „Drużyna Europy”,

– uwzględniając konkluzje Rady z dnia 20 października 2025 r. w sprawie realizacji unijnej strategii współpracy w regionie Indo-Pacyfiku,

– uwzględniając wniosek Komisji z dnia 16 lipca 2025 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego „Globalny wymiar Europy” (COM(2025)0551),

– uwzględniając opinię 03/2024 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego towarzyszącą przeprowadzonej przez Komisję ocenie gwarancji na działania zewnętrzne, opublikowaną dnia 12 grudnia 2024 r.,

– uwzględniając sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego 17/2025 z dnia 16 września 2025 r. pt. „Unijna pomoc na rzecz wymiany handlowej dla krajów najsłabiej rozwiniętych – Zaspokaja potrzeby, ale obecny poziom finansowania unijnego nie pozwala na osiągnięcie celu na 2030 r.”,

– uwzględniając Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, która weszła w życie w UE 22 stycznia 2011 r. zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE z dnia 26 listopada 2009 r.,

– uwzględniając rezolucję ONZ nr 70/1 z dnia 25 września 2015 r. pt. „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030” (Agenda 2030), przyjętą podczas szczytu ONZ w sprawie zrównoważonego rozwoju zorganizowanego w Nowym Jorku i ustanawiającą cele zrównoważonego rozwoju,

– uwzględniając porozumienie paryskie przyjęte dnia 12 grudnia 2015 r. na mocy Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, w szczególności jego postanowienia dotyczące przystosowania się do zmiany klimatu, odporności i wsparcia dla krajów najbardziej podatnych na zagrożenia,

– uwzględniając konkluzje z drugiego światowego szczytu na rzecz rozwoju społecznego, zorganizowanego w Dosze w dniach 4–6 listopada 2025 r., potwierdzające kluczowe znaczenie rozwoju społecznego, powszechnej ochrony socjalnej oraz walki z ubóstwem i nierównościami jako podstawowych filarów zrównoważonego rozwoju,

– uwzględniając ramy współpracy ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju jako główny instrument planowania i wdrażania na szczeblu krajowym działań ONZ na rzecz rozwoju,

– uwzględniając plan działania z Addis Abeby w sprawie finansowania rozwoju, przyjęty na trzeciej Międzynarodowej Konferencji w sprawie

Finansowania Rozwoju, która odbyła się w Addis Abebie (Etiopia) w dniach 13–16 lipca 2015 r., oraz dokument końcowy dotyczący zobowiązań z Sewilli, przyjęty na czwartej Międzynarodowej Konferencji w sprawie Finansowania Rozwoju, która odbyła się w Sewilli (Hiszpania) w dniach 30 czerwca – 3 lipca 2025 r.,

– uwzględniając projekt protokołu ustaleń między UE a Republiką Południowej Afryki w sprawie czystego partnerstwa handlowo-inwestycyjnego, podpisany dnia 20 listopada 2025 r.,

– uwzględniając protokół ustaleń między UE a Republiką Południowej Afryki w sprawie ustanowienia strategicznego partnerstwa na rzecz zrównoważonych łańcuchów wartości minerałów i metali, podpisany dnia 20 listopada 2025 r.,

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 21 stycznia 2021 r. w sprawie konektywności i stosunków UE–Azja[5],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 24 listopada 2022 r. w sprawie przyszłej europejskiej infrastruktury finansowej na rzecz rozwoju[6],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 grudnia 2023 r. w sprawie wdrożenia Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny Wymiar Europy”[7],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 stycznia 2024 r. w sprawie wpływu Chin na infrastrukturę krytyczną w Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa i obrony[8],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 stycznia 2024 r. w sprawie opracowania kompleksowej europejskiej strategii portowej[9],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 2 kwietnia 2025 r. w sprawie realizacji wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa – sprawozdanie roczne za 2024 r.[10],

---

5 Dz.U. C 456 z 10.11.2021, s. 117.
6 Dz.U. C 167 z 11.5.2023, s. 57.
7 Dz.U. C, C/2024/4163, 2.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4163/oj.
8 Dz.U. C, C/2024/5719, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5719/oj.
9 Dz.U. C, C/2024/5716, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5716/oj.
10 Dz.U. C, C/2025/4388, 9.9.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4388/oj.

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 2 kwietnia 2025 r. w sprawie praw człowieka i demokracji na świecie oraz polityki Unii Europejskiej w tym zakresie – sprawozdanie roczne za 2024 r.[11],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 6 maja 2025 r. w sprawie kontroli działalności finansowej Europejskiego Banku Inwestycyjnego – sprawozdanie roczne za 2023 r.[12],

– uwzględniając swoją decyzję z dnia 7 maja 2025 r. w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2023, sekcja III – Komisja, agencje wykonawcze oraz dziewiąty, dziesiąty i jedenasty Europejski Fundusz Rozwoju[13],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 9 lipca 2025 r. w sprawie wdrażania i realizacji celów zrównoważonego rozwoju w perspektywie Forum Politycznego Wysokiego Szczebla w 2025 r.[14],

– uwzględniając art. 55 Regulaminu,

– uwzględniając wspólne posiedzenia Komisji Spraw Zagranicznych i Komisji Rozwoju zgodnie art. 59 Regulaminu,

– uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Handlu Międzynarodowego,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych i Komisji Rozwoju (A10-0045/2026),

A. mając na uwadze, że strategię Global Gateway ustanowiono 1 grudnia 2021 r. z zamiarem uczynienia z niej sztandarowych ram UE na rzecz zrównoważonej łączności i globalnych inwestycji oraz jako alternatywę dla chińskiej inicjatywy Pasa i Szlaku, a także z zamiarem dostosowania jej do szerszego celu społeczności międzynarodowej, jakim jest wykorzystanie zaangażowania sektora prywatnego do przejścia w finansowaniu rozwoju od miliardów do bilionów, co umożliwiłoby zajęcie się najkosztowniejszymi aspektami celów zrównoważonego rozwoju; mając na uwadze, że jest to strategia i inicjatywa polityczna, ale sama w sobie nie jest instrumentem ani regulacją; mając na uwadze, że ramy prawne i finansowanie strategii Global Gateway opierają się na strukturze finansowej działań zewnętrznych UE, w szczególności na unijnej polityce współpracy na rzecz rozwoju i budżecie UE przeznaczonym

---

11 Dz.U. C, C/2025/4390, 9.9.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4390/oj.
12 Dz.U. C, C/2026/574, 24.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/574/oj.
13 Teksty przyjęte, P10_TA(2025)0077.
14 Teksty przyjęte, P10_TA(2025)0159.

na tę politykę, a konkretnie na instrumencie ISWMR – „Globalny wymiar Europy”;

B. mając na uwadze, że w warunkach zwiększonej rywalizacji geopolitycznej i niepewności strategia Global Gateway, o ile będzie właściwie stosowana i nagłaśniana, zwiększy geopolityczne znaczenie i widoczność UE na arenie światowej dzięki promowaniu inteligentnych, czystych i bezpiecznych powiązań między UE a jej partnerami w dziedzinie technologii cyfrowych, energii i transportu oraz wzmocnieniu systemów opieki zdrowotnej, edukacji i badań naukowych na całym świecie w ramach Agendy 2030 i odpowiednich celów zrównoważonego rozwoju, a także dzięki przywróceniu konkurencyjności przemysłowej Europy, zmniejszeniu jej zależności w sektorach krytycznych i zrównoważeniu rosnących wpływów Chin;

C. mając na uwadze, że unijne regiony najbardziej oddalone oraz kraje i terytoria zamorskie (KTZ) znajdują się w pobliżu obszarów strategicznych pod względem opracowywania projektów Global Gateway; mając na uwadze, że rozwój tych obszarów pozytywnie wpływa na bezpieczeństwo i dobrobyt regionów najbardziej oddalonych i KTZ;

D. mając na uwadze, że unijne finansowanie w ramach Global Gateway nie może przynosić korzyści podmiotom, które podważają europejskie interesy w dziedzinie bezpieczeństwa i gospodarki, w tym przedsiębiorstwom objętym sankcjami UE, przedsiębiorstwom państwowym lub kontrolowanym przez państwo, w przypadku gdy dany kraj zalicza się do rywali systemowych, ani podmiotom zaangażowanym w obchodzenie sankcji, transfery produktów podwójnego zastosowania do Rosji lub inne wrogie działania; mając na uwadze, że udział w projektach Global Gateway powinien być uzależniony od pełnej zgodności z unijnymi środkami ograniczającymi oraz od wiarygodnych działań, by zapobiegać obchodzeniu tych środków;

E. mając na uwadze, że wpływy geopolityczne i zdolność do zawierania długoterminowych partnerstw dla obopólnych korzyści są uzależnione w dużej mierze od siły gospodarczej, dostępu do rynków i zdolności instytucjonalnej, a także wspólnie uzgodnionych planów działań; mając na uwadze, że partnerstwo i inwestycje w ramach Global Gateway powinny opierać się na wzajemności oraz możliwych do wykazania, konkretnych obopólnych korzyściach i interesach; mając na uwadze, że przejście z relacji darczyńca–beneficjent na obopólnie korzystne partnerstwa inwestycyjne będzie wymagało nowych rozwiązań dostosowanych do konkretnych kontekstów;

F. mając na uwadze, że współzależność w łańcuchach cyfrowych i energetycznych oraz łańcuchach dostaw stwarza dla UE zarówno możliwości, jak i zagrożenia; mając na uwadze, że skuteczne zaangażowanie sektora prywatnego i realizacja projektów,

odpowiednie finansowanie i ścisła koordynacja z partnerami, w tym ze społeczeństwem obywatelskim, przyczyniają się do zwiększenia wiarygodności UE jako podmiotu na arenie międzynarodowej;

G. mając na uwadze, że w interesie UE leży propagowanie rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, w tym przez partnerstwa ze społeczeństwem obywatelskim, wzmocnioną dyplomację i współpracę biznesową;

H. mając na uwadze, że głównym celem unijnej współpracy na rzecz rozwoju, określonym w art. 208 TFUE, jest ograniczenie, a w dłuższej perspektywie eliminacja ubóstwa, co wymaga inwestycji i współpracy m.in. w dziedzinie edukacji, tworzenia miejsc pracy, zdrowia i ochrony socjalnej, aby zapewnić realizację Agendy 2030 i celów zrównoważonego rozwoju, przy jednoczesnej ochronie i wspieraniu interesów geopolitycznych UE;

I. mając na uwadze, że w ISWMR – „Globalny wymiar Europy” jasno określono ilościowe wartości docelowe w zakresie rozwoju społecznego, równouprawnienia płci i działań w dziedzinie klimatu; mając na uwadze, że strategia Global Gateway obejmuje zobowiązanie do utrzymania wysokich standardów praw człowieka, praw socjalnych i praw pracowniczych oraz przejrzystości, a także do tworzenia równych partnerstw zamiast zależności i do oferowania demokratycznego programu inwestycyjnego;

J. mając na uwadze, że zrównoważone, oparte na wartościach inwestycje w krajach partnerskich przyczyniają się do stabilności i bezpieczeństwa na świecie; mając na uwadze, że 23 % ludności świata żyje w niestabilnych warunkach; mając na uwadze, że w strategicznym interesie UE pozostaje stosowanie specjalnych instrumentów współpracy z państwami niestabilnymi i ogarniętymi konfliktami, w tym za pośrednictwem Global Gateway; mając na uwadze, że partnerstwa publiczno-prywatne i projekty infrastrukturalne w takich krajach mogą być udane i mieć istotny pozytywny wpływ, jeżeli są właściwie opracowane;

K. mając na uwadze, że luka inwestycyjna w zakresie celów zrównoważonego rozwoju w krajach rozwijających się wynosi obecnie 4 bln USD rocznie; mając na uwadze, że zaangażowanie sektora prywatnego w realizację celów zrównoważonego rozwoju stwarza możliwość zwiększenia skali działań na rzecz rozwoju i ich zrównoważonego charakteru przez tworzenie godnych miejsc pracy, pobudzanie wzrostu gospodarczego i eliminowanie ubóstwa;

L. mając na uwadze, że UE i jej państwa członkowskie zobowiązały się przeznaczyć 0,7 % swojego dochodu narodowego brutto na oficjalną pomoc rozwojową (ODA), której celem jest wspieranie rozwoju gospodarczego i dobrobytu krajów rozwijających się; mając na

uwadze, że względy geopolityczne nie mogą przeważać nad zasadami skuteczności rozwoju ani zakłócać priorytetów krajów partnerskich;

M. mając na uwadze, że trwałych rezultatów nie można osiągnąć bez zobowiązania się przez kraje partnerskie do umacniania demokratycznego rozwoju w perspektywie długoterminowej;

N. mając na uwadze, że sukces Global Gateway opiera się na podejściu „Drużyna Europy”, które w ciągu ostatnich trzech lat służyło wykazaniu odpowiedzialności, zaangażowania i bardziej jednolitego głosu UE na świecie; mając na uwadze, że można jeszcze udoskonalić koncepcję Drużyny Europy pod względem wspólnego programowania, opracowywania projektów, zarządzania, podejmowania decyzji i włączenia zainteresowanych stron;

O. mając na uwadze, że niektóre projekty przewodnie Global Gateway zostały już określone jako priorytety w ramach partnerstwa G7 na rzecz globalnej infrastruktury i inwestycji;

P. mając na uwadze, że niektóre państwa członkowskie opracowały krajowe plany partnerstwa; mając na uwadze, że zachęca się państwa członkowskie do dzielenia się najlepszymi praktykami;

Q. mając na uwadze, że Parlament z zadowoleniem przyjął Global Gateway jako skoordynowaną reakcję UE na globalne wyzwania, a jednocześnie zwrócił uwagę na niedociągnięcia w zarządzaniu tą strategią, w tym w odniesieniu do jej dostosowania do priorytetów krajów partnerskich, jej wpływu, zaangażowania zainteresowanych stron i przejrzystości, a także na brak regularnej sprawozdawczości na temat wpływu inicjatyw przewodnich; mając na uwadze, że proces decyzyjny w ramach Global Gateway nie jest określony prawem, lecz podlega wewnętrznym procedurom Komisji i decyzjom Rady;

R. mając na uwadze, że Parlament powinien w pełni wykorzystywać swój wpływ, zapewniając kontrolę demokratyczną w polityce strategii Global Gateway i zarządzaniu tą strategią, a także zapewniając rozliczalność przy ocenie projektów;

S. mając na uwadze, że w ramach obecnej strategii Global Gateway wybieralne organy w krajach otrzymujących pomoc, w tym parlamenty, a także społeczeństwo obywatelskie i niezależni eksperci nie odgrywają aktywnej roli w podejmowaniu decyzji ani w monitorowaniu i zapewnianiu rozliczalności;

T. mając na uwadze, że publiczny dostęp do informacji na temat projektów Global Gateway jest niewielki;

U. mając na uwadze, że cele oraz lepsze narzędzia monitorowania i oceny mogłyby pomóc w ocenie wkładu projektów w realizację celów rozwoju i zapobiec szkodliwym skutkom w krajach otrzymujących pomoc;

Podsumowanie stanu obecnego, cele strategiczne i wizja

1. przypomina, że inicjatywa Global Gateway jest strategiczną koncepcją geopolityczną, która integruje politykę zagraniczną i gospodarczą oraz politykę dotyczącą współpracy na rzecz rozwoju, w tym zaangażowanie UE w ochronę klimatu i przystosowanie się do zmiany klimatu, transformację cyfrową oraz sektory zdrowia, badań naukowych, edukacji i transportu, i ma na celu ustanowienie długoterminowych, strategicznych, obopólnie korzystnych partnerstw, ze szczególnym uwzględnieniem budowania i zabezpieczania zrównoważonych łańcuchów dostaw i odporności zarówno w UE, jak i w krajach partnerskich, zwłaszcza poprzez większe zaangażowanie sektora prywatnego; podkreśla, że inicjatywa Global Gateway powinna stać się długoterminową strategią opartą na modelu obejmującym całą administrację rządową; z zadowoleniem przyjmuje w tym względzie odejście od modelu darczyńca–beneficjent w kierunku partnerstw na równych zasadach; podkreśla, że należy skupić się na inteligentnych inwestycjach w wysokiej jakości infrastrukturę, z poszanowaniem wysokich standardów społecznych i środowiskowych oraz zgodnie z interesami i wartościami UE, w tym praworządnością, prawami człowieka oraz odpowiednimi normami i standardami międzynarodowymi; podkreśla, że koordynacja z instytucjami międzynarodowymi, zaangażowanie sektora prywatnego i dostosowana do potrzeb komunikacja strategiczna, w tym w krajach otrzymujących pomoc, mają zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia pożądanej skali przez instrument;

2. podkreśla, że nowe wyzwania geostrategiczne, takie jak trwająca rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie, a także rosnące wpływy i asertywność Chin i Rosji, likwidacja Agencji Stanów Zjednoczonych ds. Rozwoju Międzynarodowego (USAID) i coraz większe cięcia ODA, w tym w kilku państwach członkowskich UE, spowodowały znaczne luki w finansowaniu świadczenia podstawowych usług publicznych; podkreśla, że podmioty polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE oraz podmioty działające na rzecz rozwoju muszą lepiej wykorzystywać ograniczone zasoby i lepiej koordynować swoje działania, aby zwiększyć efekt dźwigni oraz obecność, wpływ i widoczność UE na całym świecie za pomocą wzajemnie korzystnych inwestycji, a także promować zrównoważony wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu w krajach partnerskich, zwiększać równość i źródła utrzymania społeczności lokalnych oraz zapewniać postępy w realizacji celów zrównoważonego rozwoju;

3. rozumie, że strategia Global Gateway ma potencjał, aby wspierać, ułatwiać i wzmacniać zrównoważone inwestycje europejskie na świecie, które zapewniają krajom partnerskim możliwość rozwoju ich przemysłu oraz tworzenia wartości dodanej i godnych lokalnych miejsc pracy, a także dają tym krajom dostęp do czołowych rynków w

UE; podkreśla, że długoterminowe partnerstwa oferowane przez UE w ramach Global Gateway mogą stworzyć prawdziwą alternatywną ofertę dla krajów partnerskich w odniesieniu do ich celów rozwojowych i gospodarczych, a jednocześnie przyczynić się do osiągnięcia nadrzędnych celów UE, jakimi są konkurencyjność, odporność, dywersyfikacja i autonomia strategiczna, a także zrealizować wspólnie uzgodnione cele międzynarodowe;

4. przyjmuje do wiadomości polityczną wolę przewodniczącej Komisji, aby zwiększyć skalę Global Gateway w kadencji 2024–2029; zauważa, że od 2022 r. Rada zatwierdziła ponad 250 projektów przewodnich; ponadto zauważa, że według Komisji do końca 2024 r. uruchomiono 306 mld EUR; ubolewa nad brakiem jasności i przejrzystości w odniesieniu do historii finansowania i sposobu osiągnięcia kwoty 306 mld EUR;

5. zauważa, że przy wyborze projektów stosowano zbyt scentralizowane, odgórne podejście, bez wystarczającego zaangażowania zainteresowanych stron; zauważa, że koncepcja i kryteria dla projektów Global Gateway pozostają niejasne zarówno dla państw członkowskich, jak i dla krajów partnerskich; podkreśla, że trzeba faworyzować model, w którym popyt w krajach partnerskich jest dopasowany do ofert europejskich przedsiębiorstw, zgodnie z celami UE w zakresie polityki zagranicznej, gospodarki i rozwoju oraz zobowiązaniami międzynarodowymi, w szczególności Agendą 2030 i porozumieniem paryskim;

6. odnotowuje, że strategia Global Gateway opiera się na rozporządzeniu w sprawie ISWMR – „Globalny wymiar Europy”; zwraca ponadto uwagę na wniosek Komisji dotyczący nowego instrumentu „Globalny wymiar Europy” i zauważa, że nie wykorzystano okazji, by ująć w nim istotne przepisy ujednolicające dotyczące Global Gateway; wyraża gotowość Parlamentu jako współprawodawcy, by przedstawić wnioski doprecyzowujące;

7. podkreśla, że strategii Global Gateway musi zawsze przyświecać główny cel współpracy UE na rzecz rozwoju, czyli cel ograniczenia, a docelowo eliminacji ubóstwa;

8. podkreśla, że zapewnienie równowagi między finansowaniem ODA a finansowaniem innym niż ODA ma zasadnicze znaczenie, a jednocześnie wzywa Komisję do poprawy koordynacji z instrumentami i strategiami politycznymi innymi niż instrumenty i strategie na rzecz rozwoju; zwraca się do Komisji o wskazanie, czy projekty Global Gateway spełniają kryteria ODA;

9. wzywa Komisję do ustanowienia jasnych i przejrzystych metod oceny wpływu na rozwój interwencji Global Gateway finansowanych w ramach unijnej ODA i angażujących unijne podmioty sektora prywatnego, a także ich kwalifikowalności w odniesieniu do

kryteriów Komitetu Pomocy Rozwojowej Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju; podkreśla, że takie metody powinny być uzupełniane ocenami znaczenia strategicznego, z uwzględnieniem konektywności opartej na zaufaniu i zbieżności poglądów, odporności i długoterminowej stabilności projektów, oraz apeluje o regularne składanie sprawozdań Parlamentowi w sposób odzwierciedlający cele związane w rozwojem i cele geopolityczne Global Gateway;

10. podkreśla, jak ważne jest bardziej systematyczne monitorowanie i ocenianie skutków projektów Global Gateway dla zwiększenia rozliczalności, przejrzystości i skuteczności tej inicjatywy;

11. podkreśla, że inwestycje we wzmocnienie pozycji kobiet i w potencjał społeczny są nie tylko zgodne z wartościami UE, lecz także opłacalne ekonomicznie; podkreśla znaczenie stosowania podejścia uwzględniającego aspekt płci w programowaniu Global Gateway, aby zagwarantować, że inwestycje przyczynią się do równości płci;

12. ubolewa, że preferencje określone w art. 12 ust. 2 rozporządzenia w sprawie ISWMR – „Globalny wymiar Europy” w odniesieniu do wspólnego programowania i wdrażania przez Komisję i państwa członkowskie nie zostały z powodzeniem zastosowane i zostały zastąpione luźniejszą współpracą w ramach Drużyny Europy; domaga się, aby ten imperatyw wspólnego programowania został uwzględniony w przyszłym instrumencie „Globalny wymiar Europy” i odpowiednio wdrożony, zgodnie z konsekwentnymi żądaniami zainteresowanych stron strategii Global Gateway;

13. wzywa państwa członkowskie do przeprowadzenia kompleksowej oceny ram Drużyny Europy, w tym inicjatyw Drużyny Europy, i do przedstawienia informacji na temat ich obecnego stanu realizacji, zaangażowanych podmiotów i finansowania oraz głównych wyników w zakresie rozwoju;

Geopolityczne znaczenie Global Gateway

14. wzywa UE do wzmocnienia swojej pozycji strategicznej, partnerstw i globalnej wiarygodności poprzez zaoferowanie, za pośrednictwem Global Gateway, zrównoważonej, przejrzystej i demokratycznej alternatywy dla konkurencyjnych modeli i inicjatyw infrastrukturalnych, zgodnej z podstawowymi wartościami UE; wzywa ponadto Komisję do skutecznego i szybkiego propagowania Global Gateway jako zrównoważonej alternatywy dla agresywnych inicjatyw rywali, takich jak Chiny i Rosja, których wsparcie często okazywało się mieć poważne negatywne skutki w perspektywie długoterminowej, obejmujące ogromną zależność od zadłużenia;

15. podkreśla znaczenie wyjątkowego podejścia 360 stopni przyjętego w strategii Global Gateway, uzupełniającego inwestycje o wsparcie na rzecz wzmocnienia praworządności w krajach partnerskich, w tym niezależności sądów i środków antykorupcyjnych, a także na rzecz

rozliczalnych i demokratycznych instytucji, co zapewnia rzeczywisty wpływ projektów finansowanych przez UE oraz ich zgodność z podstawowymi wartościami UE i celami zrównoważonego rozwoju, a także z budowaniem sprzyjającego otoczenia regulacyjnego zgodnego ze standardami międzynarodowymi oraz ramami środowiskowymi, społecznymi i ramami zarządzania;

16. podkreśla, że skuteczność Global Gateway zależy od jej zdolności do reagowania na rzeczywiste priorytety krajów partnerskich; wzywa Komisję, Europejską Służbę Działań Zewnętrznych i państwa członkowskie do dopilnowania, aby inicjatywy Global Gateway były jak najbardziej inkluzywne i rozliczalne, opracowywane wspólnie z lokalnymi zainteresowanymi stronami oraz dostosowane do krajowych i regionalnych strategii rozwoju krajów partnerskich zgodnie z zasadą odpowiedzialności kraju; podkreśla potrzebę powiązania dialogu politycznego, inwestycji, współpracy na rzecz rozwoju i działań dyplomatycznych w celu zapewnienia strategicznej spójności i trwałego wpływu;

17. zachęca Komisję do opracowywania projektów Global Gateway, aby zapewnić zdecydowaną komplementarność i zgodność z inicjatywami wspierającymi międzynarodowy porządek oparty na zasadach i multilateralizm w obliczu tworzenia się sojuszy i nasilonych napięć;

18. apeluje o ściślejszą koordynację z partnerami o podobnych poglądach, którzy chcą przestrzegać wyżej wymienionych zasad i dążyć do dywersyfikacji swoich stosunków i zaspokojenia potrzeb rozwojowych, wykraczając poza umowy transakcyjne, przy jednoczesnym poszanowaniu strategicznych interesów UE, w tym interesów, których UE broni na forum G-7, G-20 i ONZ, w celu maksymalizacji zbiorowego wpływu i zapewnienia spójnych standardów, finansowania i realizacji projektów w konkurencyjnym środowisku geopolitycznym;

19. jest zaniepokojony doniesieniami, że szereg projektów Global Gateway jest wdrażanych przez chińskie przedsiębiorstwa, co stoi w bezpośredniej sprzeczności z celem inicjatywy, jakim jest stanowienie alternatywy dla inicjatywy Pasa i Szlaku i utworzenie prawdziwej wartości krajowej w krajach partnerskich; domaga się w związku z tym niezwłocznego zbadania zaangażowania wszystkich chińskich przedsiębiorstw w Global Gateway;

20. przypomina, że podstawowa zasada spójności polityki na rzecz rozwoju, zapisana w art. 208 ust. 1 TFUE, zobowiązuje UE i jej państwa członkowskie do uwzględniania celów współpracy na rzecz rozwoju we wszystkich strategiach politycznych, które mogą mieć wpływ na kraje rozwijające się;

21. apeluje o skuteczniejsze dostosowanie Global Gateway do wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE i do celów

zrównoważonego rozwoju; wzywa UE, by wykorzystała w większym stopniu swoją zdolność do kształtowania norm i by uwzględniała demokrację, praworządność, prawa człowieka i zrównoważony rozwój jako fundamenty wszystkich projektów Global Gateway, przy jednoczesnym zapewnieniu dodatkowości;

22. podkreśla, że wzmocnienie stabilności i bezpieczeństwa w krajach partnerskich przyczynia się do wspierania możliwości gospodarczych, odporności i długoterminowego zrównoważonego rozwoju, a tym samym do eliminowania pierwotnych przyczyn nielegalnej migracji;

23. podkreśla, że włączenie spójności polityki z myślą o zrównoważonym rozwoju do unijnej strategii Global Gateway ma zasadnicze znaczenie dla wspólnego podejścia do zrównoważonego i geoekonomicznego rozwoju;

24. apeluje o priorytetowe traktowanie inwestycji w energię, surowce krytyczne i transformację ekologiczną, aby zmniejszyć zależność UE od zagranicznych rywali, w tym jeśli chodzi o sieci energii odnawialnej, korytarze czystego wodoru i zrównoważony transport, a tym samym wzmocnić zarówno globalny zrównoważony rozwój, jak i autonomię energetyczną UE; ponadto apeluje o zwiększenie suwerenności cyfrowej oraz zapewnienie konektywności opartej na zaufaniu, przy jednoczesnym propagowaniu demokratycznych standardów cyfrowych na szczeblu globalnym;

25. podkreśla, że inwestycje w ramach Global Gateway muszą być dostosowane do istniejących unijnych procesów należytej staranności, a także otwarte i korzystne dla lokalnych i regionalnych podmiotów rynkowych i społeczeństwa obywatelskiego oraz pomagać w likwidowaniu luk infrastrukturalnych i nierówności, w tym związanych z ubóstwem cyfrowym i energetycznym, zwłaszcza na obszarach wiejskich i peryferyjnych, przy czym należy dopilnować, by korzyści związane z energią ze źródeł odnawialnych i produkcją minerałów, takie jak dochody i miejsca pracy, były odczuwalne przez społeczności lokalne i kraje będące producentami; wzywa kraje partnerskie do zidentyfikowania tych luk i nierówności w porozumieniu z lokalnymi przedsiębiorstwami, społecznościami i podmiotami społeczeństwa obywatelskiego; podkreśla, że te projekty muszą zapewniać lokalną wartość i przestrzegać zasad powszechnej dostępności i projektowania dla wszystkich, tak aby w ramach infrastruktury nie tworzono nowych barier i aby sprzyjała ona pełnej integracji osób z niepełnosprawnościami w najbardziej wrażliwych środowiskach;

26. podkreśla, że projekty energetyczne w ramach Global Gateway powinny być opracowywane z wystarczającą elastycznością, aby umożliwić reagowanie na zmieniające się potrzeby technologiczne i rynkowe w krajach partnerskich; wzywa Komisję do uwzględnienia

mechanizmów okresowego przeglądu oraz – w stosownych przypadkach – realokacji lub dostosowania inwestycji, aby dopilnować, by projekty pozostały adekwatne, opłacalne i zgodne ze zmieniającymi się potrzebami energetycznymi krajów partnerskich;

27. podkreśla, że inwestycje w zieloną energię w ramach Global Gateway muszą uwzględniać ryzyko konfliktów oraz opierać się na zasadach sprawiedliwego i przejrzystego zarządzania zasobami, w szczególności w przypadkach związanych z wydobyciem surowców krytycznych; apeluje o monitorowanie potencjalnego szkodliwego wpływu na środowisko i prawa człowieka oraz ryzyka pogłębienia nierówności i konfliktów w sytuacjach niestabilności; podkreśla w szczególności, że dotyczy to dużych projektów infrastrukturalnych, takich jak elektrownie hybrydowe, projekty wodorowe, wydobycie litu, centra danych, rozbudowa portów, porty lotnicze i korytarze transportowe;

28. podkreśla, że rosnący brak bezpieczeństwa wodnego zaczyna stanowić poważne zagrożenie dla perspektyw wzrostu gospodarczego w krajach partnerskich; sugeruje, aby w ramach Global Gateway uwzględniono projekty i polityki dotyczące gospodarki wodnej; uznaje, że zrównoważony rozwój gospodarczy opiera się również na dobrym stanie zbiorników wodnych, oraz apeluje o systematyczne uwzględnianie „niebieskiego wymiaru” w inwestycjach w ramach Global Gateway, które stanowią podstawę bezpieczeństwa wodnego, odporności na zmianę klimatu oraz długoterminowego rozwoju społeczno-gospodarczego;

29. podkreśla potencjał Global Gateway w zakresie działań na rzecz łagodzenia zmiany klimatu dzięki inwestycjom, które mogą przyczynić się do generowania wysokiej jakości jednostek emisji dwutlenku węgla w krajach partnerskich, przynosząc obopólne korzyści;

30. apeluje o wyjaśnienie, w jakim stopniu Global Gateway nadal pozostaje w pełni częścią partnerstwa na rzecz globalnej infrastruktury i inwestycji, stanowiącego wspólne zobowiązanie państw G-7 do wspierania inwestycji publicznych i prywatnych w zrównoważoną, sprzyjającą włączeniu społecznemu, odporną oraz wysokiej jakości infrastrukturę;

31. apeluje o ściślejszą współpracę z partnerami o podobnych poglądach w celu stworzenia odpornej sieci konektywności opartej na zaufaniu, w szczególności, ale nie wyłącznie, z partnerami takimi jak Zjednoczone Królestwo, Kanada, Japonia, Australia, Nowa Zelandia, Republika Korei, Indie i Tajwan;

32. podkreśla potrzebę stałej współpracy i koordynacji z ONZ i jej agencjami, ponieważ może to poprawić globalną obecność UE i jej postrzeganie za granicą; wzywa zatem Komisję, z państwami

członkowskimi w ramach Drużyny Europy, i wszystkich innych odnośnych partnerów Global Gateway o podobnych poglądach do wykorzystania lokalnej wiedzy ONZ, jej specjalistycznej wiedzy technicznej oraz roli, aby stworzyć sprzyjające otoczenie, zapewnić lokalną odpowiedzialność, promować zrównoważony rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu oraz wspierać kraje partnerskie w budowaniu odpornych systemów opieki zdrowotnej, edukacji i ochrony socjalnej;

Współpraca na rzecz rozwoju

33. podkreśla, że UE i jej państwa członkowskie pozostają największymi dostawcami ODA na świecie; podkreśla, że ważnym atutem ekonomicznym UE jest również jej zdolność do zapewnienia dostępu do atrakcyjnego rynku wewnętrznego przy jednoczesnym zrozumieniu i poszanowaniu lokalnych realiów, a także reagowaniu na potrzeby w dziedzinie rozwoju społecznego, ochrony środowiska i tworzenia lokalnych, godnych miejsc pracy;

34. podkreśla potencjał Global Gateway jako skutecznego narzędzia mobilizacji środków niezbędnych do osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju ONZ oraz reakcji na zainteresowanie wielu krajów partnerskich inwestycjami prywatnymi i globalną integracją lokalnych łańcuchów wartości;

35. podkreśla, że unijna współpraca na rzecz rozwoju musi nadal zapewniać wsparcie krajom partnerskim, nawet jeśli Global Gateway nie jest odpowiednią odpowiedzią na ich potrzeby; podkreśla, że obszary niestabilne i dotknięte konfliktami wymagają szczególnej uwagi i dostosowanych do potrzeb form inwestycji (takich jak dotacje i wspólne działania podmiotów zajmujących się pomocą humanitarną, rozwojem i pokojem, w tym w krajach najsłabiej rozwiniętych), uzupełniających lub wykraczających poza Global Gateway, ze szczególnym uwzględnieniem współpracy z podmiotami lokalnymi i wzmocnienia ich pozycji; apeluje o ambitną strategię opartą na ukierunkowanym na ludzi podejściu do niestabilnych sytuacji w celu budowania pokoju poprzez powiązanie pomocy humanitarnej, rozwoju i pokoju; podkreśla w tym kontekście, że tradycyjna ODA nie powinna być przekierowywana z miejsc, w których jest najbardziej potrzebna, oraz że musi ona pozostać podstawowym narzędziem wspierania sektorów takich jak opieka zdrowotna, edukacja, lokalne rolnictwo na małą skalę, bezpieczeństwo żywnościowe, żywienie, woda, odpowiednie warunki mieszkaniowe i ochrona socjalna, które warunkują stabilne, integracyjne i zamożne społeczeństwa, przy czym UE powinna poprawić monitorowanie, aby zagwarantować, że ODA nie będzie przekierowywana do celów przestępczych lub korupcyjnych; podkreśla, że partnerstwa publiczno-prywatne mogą uzupełniać ODA na rzecz rozwoju społecznego, ale nie mogą jej zastępować;

36. apeluje o dalsze wspieranie – za pośrednictwem projektów Global Gateway – wzmacniania globalnej gotowości na zagrożenia dla zdrowia poprzez inwestowanie w rozwój zdolności w zakresie zapobiegania, gotowości i reagowania oraz w zrównoważone lokalne inicjatywy dotyczące produkcji i budowania zdolności w krajach partnerskich;

37. uznaje, że znaczna liczba krajów partnerskich objętych Global Gateway w dużym stopniu opiera się na rolnictwie jako podstawowym źródle dochodu, zatrudnienia i bezpieczeństwa żywnościowego; wzywa Komisję do dopilnowania, aby przyszłe przeglądy strategiczne oraz oceny wdrażania Global Gateway uwzględniały szczególne potrzeby oraz potencjał rozwojowy sektora rolnego w krajach partnerskich; uznaje, że solidne finansowanie sektora publicznego, poparte trwałymi zobowiązaniami darczyńców, ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia całościowych i zrównoważonych wyników w zakresie rozwoju społecznego; potwierdza, że inwestycje prywatne i innowacyjne finansowanie mogą odgrywać ważną rolę uzupełniającą obok silnego finansowania publicznego, ale go nie zastąpią;

38. podkreśla, że podejście 360 stopni oznacza również wspieranie rozwoju kształcenia i szkolenia, równości i włączenia społecznego, zwłaszcza w odniesieniu do młodzieży i równouprawnienia płci; zauważa, że wymaga to kompleksowych interwencji politycznych i budowania zdolności; podkreśla, że dzięki takiemu podejściu UE może stworzyć równe warunki konkurencji dla europejskich przedsiębiorstw, zwłaszcza względem innych inwestorów zagranicznych, przy jednoczesnym poszanowaniu wymogów stosowania materiałów miejscowego pochodzenia, a także wspierać potrzeby rozwojowe krajów partnerskich i zwiększyć widoczność Drużyny Europy;

39. podkreśla, że w projektach Global Gateway trzeba uwzględniać prawa dzieci stanowiące część podstawowych zasad Unii oraz zapewniać ochronę przed wykorzystywaniem i pracą dzieci; należy też proponować programy mające na celu poprawę dostępu do edukacji, opieki zdrowotnej i ochrony socjalnej; apeluje o podjęcie skonsolidowanych wysiłków na rzecz poprawy klimatu inwestycyjnego na szczeblu lokalnym i krajowym w krajach partnerskich, w tym budowania zdolności, aby wspierać reformy w obszarach takich jak ułatwianie inwestycji, zamówienia publiczne, polityka konkurencji i ogólne otoczenie biznesowe, a także wspierać solidne systemy rachunkowości; podkreśla, że budowa stabilnej infrastruktury gospodarczej i niezawodnie funkcjonującego państwa oraz zwiększanie lokalnych zdolności produkcyjnych to ważne czynniki umożliwiające docelową eliminację ubóstwa; przypomina, że lokalne przedsiębiorstwa często napotykają trudności finansowe i płynnościowe wynikające z niestabilności kursów walutowych i

ograniczonej wymienialności walut, co może utrudniać ich udział w projektach międzynarodowych i podważać ich stabilność finansową;

40. podkreśla znaczenie współpracy akademickiej i naukowej jako filaru programu cyfryzacji i innowacji w ramach Global Gateway; wzywa Komisję do wykorzystania programu „Horyzont Europa”, Erasmus+ i globalnych programów wymiany w synergii z projektami Global Gateway, aby umożliwić utalentowanym studentom studiowanie w Europie i wzmocnić lokalną wiedzę fachową w krajach partnerskich oraz promować wspólne badania naukowe, wymianę wiedzy i rozwój umiejętności cyfrowych; podkreśla, że takie podejście zwiększyłoby zdolności w zakresie edukacji i badań naukowych na całym świecie oraz zagwarantowałoby, że inwestycjom w łączność towarzyszyłby rozwój kapitału ludzkiego i transfer technologii;

41. wzywa UE do wykorzystania swojej siły politycznej i gospodarczej do realizacji globalnego programu na rzecz sprawiedliwości i długoterminowej stabilności; podkreśla, że inwestycje w ramach Global Gateway muszą pomóc w ograniczaniu nierówności, wspieraniu rozwoju społecznego i promowaniu włączających i sprawiedliwych systemów, które docierają do najuboższych 40 % ludności i do osób najbardziej zagrożonych wykluczeniem, w tym osób z niepełnosprawnościami, kobiet, dziewcząt i ludności przesiedlonej, a także angażują te osoby w działania; podkreśla, że współpraca na rzecz rozwoju powinna wzmacniać systemy finansowe krajów partnerskich; podkreśla, że działania te powinny opierać się na przyjętym w Global Gateway podejściu 360 stopni i być monitorowane;

42. uważa, że inwestycje powinny promować godne, dostępne i trwałe miejsca pracy, ze szczególnym naciskiem na integrację na rynku pracy słabszych grup społecznych; podkreśla ponadto, że inwestycje powinny być wspierane przez szkolenie zawodowe i wymianę umiejętności, wiedzy i technologii z odnośnymi lokalnymi instytucjami edukacyjnymi i ośrodkami szkoleniowymi, a także przez szkolenie nauczycieli, uczenie się podstawowe, dostępną infrastrukturę i dostosowane materiały dydaktyczne, przy jednoczesnym dopilnowaniu, by programy były dostosowane do kontekstu społeczno-gospodarczego każdego kraju partnerskiego i wzmacniały tkankę produkcyjną tego kraju;

43. zauważa, że wielu partnerom brakuje środków finansowych na duże projekty infrastrukturalne; podkreśla w związku z tym, że w Global Gateway kładzie się duży nacisk na rozwój infrastruktury i budowanie zdolności, aby zapewnić katalizator zrównoważonego wzrostu i integracji regionalnej, a także łączności z UE; zauważa, że projekty przewodnie Global Gateway na lata 2023, 2024 i 2025 koncentrowały się w szczególności na infrastrukturze, mniej niż 10 % z nich dotyczyło edukacji i badań naukowych, a nieco ponad 10 % – sektora zdrowia; podkreśla, że wyższe poziomy inwestycji w zdrowie,

edukację i badania naukowe mogłyby przynieść większe korzyści gospodarcze i społeczne niż inwestycje w infrastrukturę;

44. zwraca uwagę, że wiele krajów rozwijających się, zwłaszcza w Afryce Subsaharyjskiej, mierzy się z wysokim poziomem długu publicznego, który ogranicza ich zdolność do inwestowania i świadczenia usług społecznych i podstawowych; zauważa, że Chiny są największym wierzycielem dwustronnym wielu krajów rozwijających się, a ich praktyki w zakresie udzielania pożyczek przyczyniły się do wzrostu poziomu zadłużenia; zauważa, że projekty Global Gateway są realizowane w kilku głęboko zadłużonych krajach ubogich; podkreśla, że projekty Global Gateway nie powinny pogarszać zadłużenia ani tworzyć nowych „pułapek zadłużenia”; wzywa UE i jej państwa członkowskie do zmniejszenia i złagodzenia obciążenia zadłużeniem w krajach rozwijających się, w szczególności w krajach globalnego Południa, poprzez wspieranie globalnej redukcji zadłużenia i restrukturyzacji zadłużenia, z uwzględnieniem opracowanych przez Konferencję NZ ds. Handlu i Rozwoju zasad promowania odpowiedzialnego zaciągania i udzielania pożyczek oraz zasad OECD dotyczących stabilności długu; zauważa, że obecny system ratingu kredytowego przynosi nieproporcjonalne korzyści krajom globalnej Północy w porównaniu z krajami globalnego Południa; wzywa Komisję do uwzględnienia tego wyższego postrzeganego ryzyka i wyższych kosztów finansowania zewnętrznego; nalega, że Global Gateway powinna oferować swapy na rzecz sprawiedliwej transformacji i swapy inwestycyjne, a także ekokonwersję długów czy konwersję długu na działania w dziedzinie klimatu; zauważa, że projekty dotyczące zielonej transformacji w ramach Global Gateway powinny być rozliczane na podstawie art. 6 ust. 4 porozumienia paryskiego ze względu na ich wkład w wysokiej jakości międzynarodowe jednostki emisji;

45. podkreśla, że kluczowym wyzwaniem dla wielu krajów rozwijających się w dalszym ciągu jest dostęp do finansowania; z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy mające na celu wspieranie krajów rozwijających się w pokonywaniu przeszkód w dostępie do finansowania; dostrzega znaczenie dotacji w odblokowywaniu innych form finansowania;

46. wzywa Komisję do ustanowienia niezbędnych mechanizmów w celu dopilnowania, by wszyscy partnerzy uczestniczący w projektach Global Gateway w pełni przestrzegali przepisów UE i odpowiednich standardów międzynarodowych w dziedzinie przeciwdziałania przekupstwu i korupcji oraz zachowania uczciwości finansowej; obejmuje to kontrolę uczciwości, narzędzia oceny ryzyka i zarządzania ryzykiem oraz systemy monitorowania w celu zapobiegania korupcji, nielegalnym przepływom finansowym i innym formom nieetycznego postępowania, ich wykrywania i eliminowania;

47. podkreśla konieczność prowadzenia wczesnych, sprzyjających włączeniu społecznemu i odpowiednich konsultacji z krajami

partnerskimi w ramach zarządzania Global Gateway przed rozpoczęciem realizacji projektów, aby zapewnić przestrzeganie zasad skuteczności rozwoju, a także zaangażowanie na poziomie lokalnym;

48. wzywa Komisję, by podjęła działania niezbędne do ułatwienia udziału małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), w tym spółdzielni i przedsiębiorstw gospodarki społecznej, w Global Gateway, w tym przez ustanowienie usprawnionych procesów i specjalnych segmentów finansowania, ukierunkowane działania informacyjne, uproszczony dostęp do przetargów i mechanizmy wsparcia w celu zwiększenia międzynarodowej konkurencyjności tych podmiotów; podkreśla znaczenie MŚP dla tworzenia lokalnych miejsc pracy, dla zaangażowania na poziomie lokalnym i tworzenia wartości dodanej oraz domaga się należytego uwzględnienia ich specyfiki, na przykład w odniesieniu do wielkości i wartości finansowej projektów, które są w stanie zrealizować, oraz zdolności do wypełniania obowiązków sprawozdawczych; podkreśla, że obok MŚP z krajów partnerskich europejskie MŚP są niezbędnymi partnerami w realizacji Global Gateway; podkreśla, że Global Gateway powinna przynosić wzajemne korzyści poprzez tworzenie zrównoważonych łańcuchów wartości oraz zapewnianie innowacji i wysokiej jakości miejsc pracy w UE;

49. wzywa Komisję do skuteczniejszego i wcześniejszego angażowania władz lokalnych i regionalnych w opracowywanie projektów, podejmowanie decyzji i finansowanie; podkreśla ich podwójną rolę jako partnerów wykonawczych i beneficjentów; przypomina, że wiele decyzji dotyczących realizacji projektów podejmowanych jest na szczeblu niższym niż krajowy, gdzie należy ściśle uwzględniać interesy i potrzeby obywateli;

Zarządzanie

50. zaleca zmianę struktury zarządzania Global Gateway i domaga się bardziej znaczącego udziału Parlamentu na równi z państwami członkowskimi;

51. ubolewa, że mimo planów organizowania corocznych posiedzeń Rada Global Gateway spotkała się do tej pory tylko dwa razy – w grudniu 2022 r. i październiku 2025 r. i z ograniczonymi możliwościami dogłębnej analizy i dyskusji lub kierowania przyszłymi działaniami i projektami; wzywa Komisję do zapewnienia uczestnictwa na wysokim szczeblu;

52. zauważa, że Rada Global Gateway powinna funkcjonować w sposób uzupełniający w stosunku do przyszłej Rady Inwestycyjnej ds. Globalnego wymiaru Europy, oraz zwraca się do Komisji o wyjaśnienie i wyznaczenie odpowiednich kompetencji tych organów;

53. zwraca się o to, by metoda wyboru projektów przewodnich opierała się na obiektywnych i jakościowych kryteriach i by jednocześnie

unikać szkodliwego mnożenia projektów, maksymalizować ich ogólne oddziaływanie i zapewniać wymierne sukcesy; wzywa Komisję do sprecyzowania wartości dodanej projektów przewodnich Global Gateway w porównaniu z innymi projektami;

54. zaleca, aby projekty przewodnie były projektowane jako ekosystemy, w których przedsiębiorstwa w krajach partnerskich i w UE mogą skutecznie działać i prosperować; nalega, by w projektach przewodnich wspierać „treści europejskie” i by angażować kraje partnerskie na wczesnym etapie oraz jasno wskazywać korzyści wynikające z takich projektów dla krajów partnerskich; zachęca wszystkie zainteresowane strony do podjęcia długoterminowej współpracy, ponieważ inwestycje, zwłaszcza w infrastrukturę, energię i górnictwo, w dużym stopniu opierają się na długoterminowym zaangażowaniu i bezpieczeństwie planowania;

55. wzywa Radę Global Gateway do rozpatrywania sprawozdań zainteresowanych stron i systematycznego wykorzystywania danych statystycznych, które powinny być udostępniane państwom członkowskim i Parlamentowi w sposób terminowy i przyjazny dla użytkownika, aby pomóc w kierowaniu polityką, poprawić koordynację i w razie potrzeby dostosować przyszłe programy;

56. proponuje, aby Rada Global Gateway stała się centralnym organem operacyjnym odpowiedzialnym za wdrażanie Global Gateway, zwłaszcza jeśli chodzi o definicję kryteriów dotyczących projektów przewodnich, wybór projektów przewodnich oraz zapewnienie im odpowiednich warunków ramowych i finansowania; apeluje o to, by projekty i partnerstwa uznane za „strategiczne” w innych kontekstach zostały dostosowane do projektów przewodnich w ramach Global Gateway i były z nimi spójne; podkreśla, że należy zmienić skład Rady, tak aby zasiadały w niej osoby kompetentne na poziomie operacyjnym, oraz że należy zwiększyć częstotliwość posiedzeń, a porządki obrad powinny być ukierunkowane na podejmowanie decyzji; sugeruje, aby organy doradcze przeszły ten sam proces „operacjonalizacji”;

57. uważa, że podejście do Global Gateway należy zmienić z podejścia odgórnego na podejście oparte na zapotrzebowaniu; przypomina, że u podstaw Global Gateway leży silniejsze zaangażowanie europejskiego sektora prywatnego; sugeruje zatem zapewnienie regularnego i przejrzystego udziału przedstawicieli europejskiego sektora prywatnego w kierowaniu i dalszym rozwijaniu Global Gateway; przypomina również, że inicjatywa Global Gateway powinna być realizowana w oparciu o partnerstwo, z poszanowaniem krajowych i lokalnych planów rozwoju oraz w zgodzie z nimi; zaleca zapraszanie na posiedzenia Rady Global Gateway, na zasadzie ad hoc, delegatur UE i przedstawicieli krajów partnerskich, w tym przedstawicieli władz lokalnych, społeczeństwa obywatelskiego i biznesu;

58. podkreśla kluczową rolę delegatur Unii w koordynowaniu działań z lokalnymi zainteresowanymi stronami, identyfikowaniu potencjalnych możliwości inwestycyjnych, gromadzeniu dogłębnej wiedzy na temat konkurentów UE i istniejących luk oraz wspieraniu lokalnych partnerów w dostosowywaniu ich wniosków projektowych do priorytetów lokalnych i unijnych, w związku z czym domaga się zapewnienia delegaturom Unii wystarczających zasobów ludzkich, finansowych i technicznych, w tym dzięki ukierunkowanych programom szkoleniowym, aby mogły one skutecznie wypełniać te zadania; stanowczo sprzeciwia się wszelkim planom redukcji personelu delegatur Unii w krajach partnerskich;

59. wzywa Komisję i wszystkie zainteresowane strony do zapewnienia konstruktywnego udziału platformy doradczej społeczeństwa obywatelskiego i władz lokalnych Global Gateway, lokalnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego, grup zmarginalizowanych i związków zawodowych, organizacji kobiecych i organizacji osób z niepełnosprawnościami, lokalnych MŚP i ludów tubylczych (a także do zapewnienia konstruktywnych konsultacji z tymi podmiotami), oraz do stworzenia warunków, w których podmioty te będą mogły odgrywać swoją rolę demokratyczną i partnerską, a nie tylko automatycznie zatwierdzać decyzje, w tym poprzez zapewnienie odpowiednich ram czasowych tych posiedzeń, ich częstotliwości i działań następczych związanych z ich wynikami; zauważa, że platforma powinna odgrywać uzupełniającą rolę w zarządzaniu Global Gateway i wnosić znaczący wkład w wybór, opracowywanie i realizację projektów, zwiększając tym samym legitymację i lokalną akceptację projektów Global Gateway;

60. podkreśla potrzebę częstszych i operacyjnych konsultacji z grupą doradztwa biznesowego, w tym z przedstawicielami przedsiębiorstw z globalnego Południa, w celu podejmowania decyzji i osiągania konkretnych wyników; nalega, aby zająć się potencjalnymi konfliktami interesów, w tym poprzez wymogi przejrzystości finansowej; sugeruje, aby członkowie grupy doradztwa biznesowego zadeklarowali swoje zaangażowanie w projekty Global Gateway; podkreśla znaczenie włączenia europejskich i lokalnych MŚP do grupy doradztwa biznesowego;

61. przypomina o silnej roli Parlamentu w kształtowaniu unijnej polityki gospodarczej, klimatycznej, cyfrowej, handlowej i polityki konkurencyjności; podkreśla, że obecne zarządzanie Global Gateway nie umożliwiło jeszcze Parlamentowi wykonywania jego obowiązków kontrolnych ani wnoszenia wkładu w dyplomację parlamentarną;

62. uważa, że większe zaangażowanie Parlamentu, jako jedynej instytucji UE wyłanianej w bezpośrednich wyborach demokratycznych, ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia demokratycznej legitymacji i przejrzystości Globalnej Gateway oraz spójności polityki, a także dla zwiększenia widoczności tej strategii; podkreśla kluczową rolę

Parlamentu w zapewnianiu kontroli i sterowania strategicznego, w tym wzmocnionego nadzoru parlamentarnego nad określaniem, wyborem i realizacją projektów, a także systematycznej oceny wyników i wpływu; podkreśla, że Parlament musi odgrywać główną rolę w dbaniu o to, aby w inwestycjach w ramach Global Gateway skutecznie wykorzystywano zasoby i by były one w pełni zgodne z wartościami UE, celami rozwoju i standardami w zakresie zrównoważonego rozwoju;

63. wzywa Komisję, by przedstawiała Parlamentowi regularne sprawozdania z postępów w realizacji projektów Global Gateway, a także apeluje o to, by właściwa komisja Parlamentu przeprowadzała regularny i zorganizowany przegląd strategiczny realizacji Global Gateway w celu dopilnowania, aby jej cele, priorytety i ukierunkowanie geograficzne pozostały adekwatne, spójne i dostosowane do celów działań zewnętrznych Unii, priorytetów rozwoju i zmieniającego się kontekstu geopolitycznego;

64. ponieważ za Global Gateway w coraz większym stopniu odpowiedzialność ponoszą państwa członkowskie, podkreśla również wartość usprawnienia współpracy pod względem kontroli i nadzoru między Parlamentem Europejskim a parlamentami narodowymi w celu odzwierciedlenia podejścia „Drużyny Europy”; zobowiązuje się do zapewnienia odpowiednich konsultacji, uczestnictwa i reprezentacji, w tym w przyszłej Radzie Global Gateway – o większych możliwościach operacyjnych; apeluje o zaangażowanie parlamentów krajów partnerskich, w tym poprzez regularną wymianę informacji i za pośrednictwem istniejących zgromadzeń wielostronnych;

65. zwraca uwagę na nowo utworzone centrum inwestycyjne Global Gateway i z zadowoleniem przyjmuje zamierzone usprawnienie składania wniosków projektowych; podkreśla, że proces składania wniosków i koordynacja z Drużyną Europy na szczeblu krajowym muszą być przejrzyste; zauważa jednak z niepokojem brak reprezentacji krajów partnerskich, w szczególności społeczeństwa obywatelskiego; podkreśla, że lepsze informowanie na temat możliwości Global Gateway potrzebne jest również europejskim przedsiębiorstwom, w szczególności MŚP, i apeluje, by centrum funkcjonowało w sposób ułatwiający dostęp MŚP; apeluje ponadto o jasne, publiczne, aktualne i łatwo dostępne wskazówki dotyczące wszystkich planowanych, trwających i zakończonych przetargów i projektów, a także możliwości finansowania, ze szczególnym uwzględnieniem MŚP i przedsiębiorstw z mniejszych państw członkowskich, które często nie mają stałych przedstawicielstw w krajach partnerskich i w przypadku których istnieje mniejsze prawdopodobieństwo, że będą dysponować zasobami administracji publicznej, aby stworzyć możliwości dla inwestycji sektora prywatnego; sugeruje utworzenie platformy kojarzenia potencjalnych partnerów biznesowych i odbiorców;

66. zwraca uwagę, że projekty muszą być ekonomicznie opłacalne lub wspierać dostarczanie dóbr publicznych, a rentowność projektów Global Gateway zależy od spójnych ram prawnych i polityk, obejmujących umowy handlowe, polityki podatkowe, umowy offtake, systemy handlu emisjami i mechanizmy dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO_2; wzywa Komisję, by lepiej dostosowała inicjatywę Global Gateway do swojego wewnętrznego programu politycznego i do inicjatyw takich jak: program na rzecz konkurencyjności, Europejski Zielony Ład lub cyfrowa dekada;

67. zaleca, aby przy wyborze projektów Komisja priorytetowo traktowała te, które mają istotne znaczenie strategiczne;

68. podkreśla znaczenie transgranicznych projektów Global Gateway dla wzmocnienia handlu i rozwoju z kluczowymi partnerami oraz dla wspierania głębszej integracji gospodarczej w krajach partnerskich; podkreśla, że rozwój infrastruktury powinien w miarę możliwości przyczyniać się do wewnątrzregionalnej integracji handlowej, zwłaszcza między gospodarkami południowego sąsiedztwa, Afryki, Ameryki Łacińskiej i Azji Południowo-Wschodniej; podkreśla strategiczne znaczenie Afrykańskiej Kontynentalnej Strefy Wolnego Handlu dla rozwiązania problemu fragmentacji regionalnej i apeluje, aby Global Gateway przyczyniła się w ukierunkowany sposób do usunięcia niektórych przeszkód i wąskich gardeł, które spowolniły jej wdrażanie; podkreśla znaczenie wspierania stopniowego rozwoju wewnątrzregionalnych łańcuchów wartości i łączności regionalnej, w tym poprzez dialog i pomoc techniczną mające na celu rozwiązanie problemów regulacyjnych i usunięcie barier pozataryfowych;

69. podkreśla strategiczną wartość czystych partnerstw handlowo-inwestycyjnych opartych na logice ukierunkowanej na handel i programy, uzupełniających podejście projektowe Global Gateway, a jednocześnie umożliwiających lepszą integrację regionalną i przyczyniających się do osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju na świecie; podkreśla, że połączenie dostępu do rynku z narzędziami finansowania UE, takimi jak Global Europe i Global Gateway, jest niezbędne; apeluje do Komisji o zbadanie, w jaki sposób czyste partnerstwa handlowo-inwestycyjne, wzmocnione dzięki Global Gateway, mogą przyczynić się do ograniczenia barier pozataryfowych dla krajów partnerskich, m.in. przez ukierunkowane zwolnienia ze stosowania wybranych przepisów UE lub przez uznanie równoważności; zachęca Komisję do wspierania szerokiego zaangażowania zainteresowanych stron spośród przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP, związków zawodowych, społeczeństwa obywatelskiego i społeczności lokalnych; podkreśla swoją gotowość do zacieśnienia współpracy międzyparlamentarnej, do właściwej kontroli bieżącego wdrażania i do włączenia się w budowanie partnerstwa międzyludzkiego jako podstawy dalszego wzajemnego sukcesu;

70. apeluje o znaczną poprawę, jeśli chodzi o przejrzystość, demokratyczną rozliczalność i przekazywanie informacji, solidne mechanizmy monitorowania i oceny oraz regularną sprawozdawczość;

71. apeluje o skuteczny pomiar lokalnego oddziaływania projektów Global Gateway, w tym ich efektów społecznych, środowiskowych i gospodarczych, takich jak przyczynianie się do eliminacji ubóstwa, a także ich stabilności finansowej i gospodarczej, z wykorzystaniem wskaźników dotyczących m.in. tworzenia miejsc pracy, transferu wiedzy, włączenia społecznego i równości płci, zgodnie z globalnymi celami społecznymi i związanymi z kapitałem ludzkim, takimi jak cele zrównoważonego rozwoju i cele trzeciego planu działania w sprawie równości płci;

72. zwraca się ponadto do Komisji o przedstawienie dowodów na korzyści płynące z projektów Global Gateway dla lokalnych przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP i przedsiębiorstw zrównoważonych i sprzyjających włączeniu społecznemu, takich jak spółdzielnie i przedsiębiorstwa społeczne, oraz dla społeczności lokalnych i siły roboczej w krajach partnerskich; zwraca się do Komisji o monitorowanie i ocenę wpływu projektów i publikowanie takich dowodów, aby zapewnić, ex ante i ex post, poszanowanie zobowiązań dotyczących praw człowieka podczas realizacji projektów Global Gateway, a także pozytywny wpływ tych projektów na gospodarkę lokalną i pozytywny „efekt domina” dla szerszych segmentów społeczeństwa; odnotowuje obawy wynikające z badań i analiz dotyczących inwestycji zewnętrznych: czasami stwierdzono w nich ograniczone dowody na lokalne korzyści, w tym dla MŚP i społeczności w krajach partnerskich;

73. wzywa Komisję do opracowania nowych instrumentów opartych na dowodach w celu monitorowania i oceny dystrybucji i oddziaływania interwencji w krajach partnerskich, w szczególności w dziedzinach takich jak jakość i ilość miejsc pracy, edukacja włączająca, zdrowie, standardy życia, wpływ na grupy znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji, nierówność i spójność społeczna, przystosowanie się do zmiany klimatu i ochrona środowiska, a także rozwój lokalnych przedsiębiorstw, w tym MŚP; pozwoliłoby to zoptymalizować i poszerzyć lokalny wpływ bieżących interwencji i partnerstw UE oraz wspierać projektowanie przyszłych projektów o trwałych efektach w krajach partnerskich; z zadowoleniem przyjmuje wskaźnik nierówności i ocenę skutków dystrybucyjnych jako użyteczne narzędzia monitorowania wpływu projektów Global Gateway; apeluje o dezagregację danych według płci i wieku, aby można było śledzić włączenie społeczne kobiet i dziewcząt oraz korzyści, na jakie mogą one liczyć; podkreśla, że takie empiryczne podejście zwiększa przejrzystość wydatków i wzmacnia nadzorczą rolę Parlamentu w ramach władzy budżetowej;

74. zaleca monitorowanie stopnia i skuteczności zaangażowania europejskich i lokalnych przedsiębiorstw; zaleca ponadto monitorowanie tworzenia łańcuchów dostaw i wartości, wzrostu innowacyjności, odporności i gospodarczej wartości dodanej zarówno w krajach partnerskich, jak i w UE;

75. wzywa Komisję do regularnego publikowania znormalizowanych, szczegółowych i porównywalnych danych statystycznych dotyczących wdrażania Global Gateway, pokazujących m.in. udział zamówień i umów przypadający na przedsiębiorstwa z UE i spoza UE, wielkość i podział sektorowy inwestycji prywatnych uruchomionych z każdego państwa członkowskiego oraz główne uzyskane korzyści gospodarcze i społeczne, a także do przedstawienia dowodów na efekt mnożnikowy wynikający z gwarancji, instrumentów finansowych i finansowania mieszanego UE; podkreśla, że takie dane mają zasadnicze znaczenie dla oceny rzeczywistego poziomu „treści europejskich” w projektach Global Gateway oraz dla zapewnienia optymalnego wykorzystania środków finansowych podatników UE; podkreśla ponadto, że dzięki takim środkom przejrzystości można ocenić, czy projekt przyczynia się do osiągnięcia deklarowanego celu, jakim jest zmobilizowanie znacznego kapitału prywatnego na rzecz zrównoważonych i strategicznych projektów;

76. ponownie wskazuje na potrzebę spójnej, publicznie dostępnej metody obliczania wartości inwestycji zmobilizowanych w ramach Global Gateway obejmującej wyraźne rozróżnienie pomiędzy finansowaniem z budżetu UE, wkładami państw członkowskich, zaangażowaniem sektora prywatnego oraz projektami już istniejącymi, które przekierowano; apeluje do Komisji o publikowanie corocznych, zweryfikowanych danych;

77. z zadowoleniem przyjmuje niedawne ulepszenia w dostarczaniu informacji na temat strategii Global Gateway na stronach internetowych Komisji, przy czym podkreśla konieczność zamieszczania bardziej szczegółowych informacji na temat projektów Global Gateway, kryteriów wyboru, źródeł finansowania, ocen skutków ex ante, udziału zainteresowanych stron, partnerów wykonawczych, lokalnej wartości dodanej oraz oczekiwanych i zmierzonych wyników, również jeśli chodzi o wpływ na handel i postępy w realizacji celów zrównoważonego rozwoju; uważa, że przejrzystość i skuteczna komunikacja mają zasadnicze znaczenie dla zapewnienia przewidywalności, zwiększenia zaufania krajów partnerskich, zapewnienia akceptacji, nadania impetu i wykazania wartości dodanej Global Gateway; odnotowuje propozycję Komisji dotyczącą nowych ram monitorowania i wyników, które powinny przyczynić się do usprawnienia monitorowania i sprawozdawczości w oparciu o kluczowe wskaźniki skuteczności działania; zauważa, że niska świadomość inicjatywy Global Gateway w wielu krajach partnerskich pozostaje istotną przeszkodą dla jej powodzenia;

apeluje zatem o większą widoczność, silniejszy przekaz i spójną strategię komunikacyjną;

78. ubolewa nad faktem, że marce Global Gateway nadal brakuje uznania i widoczności, zwłaszcza wśród krajów partnerskich; apeluje zatem o jasną i skoordynowaną strategię komunikacyjną, która będzie dysponować odpowiednimi środkami i która obejmie wielojęzyczną komunikację na temat pozytywnej oferty Europy, skupiającą się na interesach UE i krajów partnerskich oraz na wynikach dla lokalnych zainteresowanych stron;

79. wzywa Komisję do zwiększenia przejrzystości wdrażania Europejskiego Funduszu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju Plus przez publikowanie szczegółowych, regularnie aktualizowanych informacji na temat umów w sprawie gwarancji, podpisanych i wypłaconych inwestycji oraz partnerów wykonawczych i beneficjentów, zgodnie z zaleceniami Europejskiego Trybunału Obrachunkowego;

80. apeluje o skodyfikowanie Global Gateway i włączenie jej do rozporządzenia „Globalny wymiar Europy”, które ma zostać przyjęte przed kolejnymi wieloletnimi ramami finansowymi na lata 2028–2034; jest zdania, że takie ulepszenie jest pilnie potrzebne, aby zapewnić pewność prawa i przejrzystość mandatu; podkreśla zasady przewodnie Parlamentu w tym zakresie, a mianowicie centralną rolę operacyjną Rady Zarządzającej Global Gateway w określaniu i wyborze projektów, przejście od podejścia kierowanego przez Komisję do podejścia oddolnego koncentrującego się na zrównoważonym programie transformacji we wspólnym interesie oraz większe zaangażowanie sektorów biznesowych, partnerów i Parlamentu, a także większą rozliczalność;

Przyszłe finansowanie i zamówienia publiczne

81. podkreśla, że instrumenty finansowe dostępne na szczeblu krajowym i europejskim dla projektów Global Gateway należy dostosować do kontekstu strategicznego, imperatywu łańcucha dostaw, specyfiki sektora i otoczenia konkurencyjnego oraz przekształcić w zestaw narzędzi umożliwiających tworzenie wzajemnie korzystnych partnerstw i równych warunków działania dla europejskich przedsiębiorstw w krajach partnerskich; podkreśla, że zapewnienie równowagi między finansowaniem ODA a środkami niebędącymi ODA jest kluczowe; przypomina Komisji o obecnym wymogu, zgodnie z którym co najmniej 93 % wydatków w ramach ISWMR – „Globalny wymiar Europy” musi spełniać kryteria ODA;

82. jest zdania, że pewną liczbę projektów przewodnich należy przeznaczyć na odporność gospodarczą UE;

83. podkreśla, że projekty realizowane w ramach Global Gateway opierają się na zaangażowaniu sektora prywatnego UE, krajów

partnerskich i zaufanych partnerów; podkreśla, że podmioty z UE lub partnerzy o podobnych poglądach muszą stanowić znaczną część wszystkich konsorcjów uczestniczących w projektach Global Gateway;

84. podkreśla, że duży wpływ na sukces lub porażkę projektów Global Gateway mają polityka zamówień publicznych, procesy należytej staranności i koncepcja przetargów; apeluje o stosowanie kryteriów środowiskowych, społecznych i dotyczących zarządzania oraz kryteriów dotyczących jakości, innowacyjności, odporności i uczestnictwa europejskiego, a także bezpieczeństwa, niezawodności, zrównoważoności i konkurencyjności; apeluje do Komisji o zdefiniowanie „strategicznych zamówień publicznych” i o dopilnowanie, by procedury zamówień publicznych i kryteria wyboru projektów odzwierciedlały powyższe wymogi, przy czym należy położyć nacisk na jakość, a nie cenę, zachować przejrzystość, promować sprawiedliwą konkurencję i efektywność wydatkowania środków, a także chronić strategiczne interesy i autonomię UE oraz zapewniać zgodność z wartościami; apeluje do Komisji o rozważenie dostosowania podejścia i zasad dotyczących zamówień publicznych, aby zapewnić równe warunki działania europejskim przedsiębiorstwom;

85. wzywa Komisję do wdrożenia takich kryteriów kwalifikowalności w odniesieniu do przedsiębiorstw uczestniczących w projektach Global Gateway, tak aby przedsiębiorstwa z UE oraz z krajów o zbieżnych poglądach i krajów partnerskich zawsze sprawowały operacyjną kontrolę nad odnośnymi projektami;

86. z uznaniem odnosi się do wdrażania przez Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) strategicznego planu działania w zakresie zamówień publicznych i znacznego udziału przedsiębiorstw z UE w projektach finansowanych przez EBI; apeluje do EBI o krytyczną analizę i zmianę podejścia opartego na niechęci do ryzyka;

Wspieranie handlu i inwestycji

87. podkreśla, że w przypadku projektów o wymiarze handlowym i inwestycyjnym Global Gateway powinna wzmacniać i ułatwiać wzajemnie korzystne stosunki handlowe i inwestycyjne, w szczególności przez tworzenie i otwieranie nowych szlaków handlowych i możliwości biznesowych, w tym dla MŚP, oraz przez wspieranie rozwoju i modernizacji infrastruktury umożliwiającej handel, co ma kluczowe znaczenie dla rozwiązania problemu wysokich kosztów handlu; uznaje, że w coraz bardziej konkurencyjnym środowisku globalnym, w którym zależności handlowe są w dużym stopniu wykorzystywane jako broń i narzędzia wymuszenia ekonomicznego, Global Gateway odgrywa kluczową rolę we wspieraniu dywersyfikacji łańcuchów dostaw, zmniejszaniu krytycznych zależności w kluczowych sektorach, wzmacnianiu

pozycji geopolitycznej UE oraz zwiększaniu jej odporności strategicznej, bezpieczeństwa gospodarczego i długoterminowej konkurencyjności (o co apelował Mario Draghi w swoim sprawozdaniu z 9 września 2024 r. na temat przyszłości europejskiej konkurencyjności), a jednocześnie – zgodnie z zasadą spójności polityki na rzecz rozwoju – wspiera priorytety rozwojowe krajów partnerskich i zapewnia poszanowanie ich demokratycznych procesów decyzyjnych;

88. podkreśla, że powodzenie inwestycji w ramach Global Gateway zależy od stabilnych i przewidywalnych ram handlowych; apeluje, aby inwestycje w ramach Global Gateway obejmowały w stosownych przypadkach elementy ułatwiające handel, zapewniając krajom partnerskim rzeczywisty, zrównoważony rozwój i korzyści w zakresie dostępu do rynku oraz potencjał eksportowy; apeluje o zapewnienie synergii między inicjatywami Global Gateway a polityką handlową UE, w tym umowami handlowymi, a także priorytetami wdrażania w ramach rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju, ogólnym systemem preferencji taryfowych oraz innymi istniejącymi ramami i mechanizmami handlowymi; podkreśla, że zapewnienie takiej synergii wymaga również kontrolowania bezpieczeństwa i ryzyka strategicznego projektów przewodnich Global Gateway, w szczególności w przypadku gdy kontrolowane przez państwo przedsiębiorstwa z państw autorytarnych mogą uzyskać kontrolę nad krytyczną infrastrukturą cyfrową, morską, transportową, energetyczną lub komunikacyjną; apeluje, aby Global Gateway była dobrze dostosowana do zasad WTO i w miarę możliwości wspierała włączenie krajów partnerskich do regionalnego i światowego systemu handlu opartego na zasadach; wzywa Komisję, by oceniła przepływy handlowe i inwestycyjne generowane w ramach Global Gateway;

89. apeluje o bardziej bezpośrednie zaangażowanie sektora prywatnego w ramach Global Gateway przez propagowanie handlu i inwestycji oraz o dopilnowanie, aby przedsiębiorstwa europejskie zobowiązały się zaangażować w krajach partnerskich w projekty przewodnie;

90. apeluje o zwiększenie pomocy technicznej w celu wsparcia zdolności instytucjonalnych i reformy regulacyjnej, w szczególności służących usprawnieniu procesów handlowych i wzmocnieniu zdolności krajów partnerskich do przestrzegania standardów międzynarodowych, w tym standardów sanitarnych i fitosanitarnych, standardów technicznych, standardów w zakresie zrównoważonego rozwoju, cyfryzacji ceł i identyfikowalności łańcucha wartości; podkreśla, że Global Gateway musi jednak respektować krajową przestrzeń regulacyjną i nie może być uzależniona od reform regulacyjnych, które osłabiają organy regulacyjne;

91. apeluje, aby w ramach Global Gateway wspierać projekty sprzyjające handlowi, które mogą doprowadzić do sprzyjającego włączeniu

społecznemu i zrównoważonego środowiskowo wzrostu gospodarczego, integracji i tworzenia miejsc pracy oraz w których szanuje się prawa człowieka; podkreśla, że projekty te, zwłaszcza korytarze transportowe, nie mogą być realizowane kosztem warunków zatrudnienia oraz ochrony pracy i środowiska; apeluje o dopilnowanie, aby projekty zwiększały wzajemną konkurencyjność, w tym przez umożliwienie dostosowania się do celów klimatycznych oraz wspieranie zgodności ze związanymi z handlem autonomicznymi środkami UE na rzecz zrównoważonego rozwoju, które dotyczą emisji dwutlenku węgla, niekorzystnych skutków dla środowiska, a także promowania praw człowieka; uważa, że w Global Gateway, przy dążeniu do zapewnienia odpornych dostaw surowców krytycznych niezbędnych do zielonej transformacji i bezpieczeństwa gospodarczego UE, należy uwzględniać rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i zapewniać partnerom handlowym korzyści z wydobycia zasobów dzięki lokalnemu przetwarzaniu oraz transferowi umiejętności i wiedzy fachowej oraz generowanie wartości dodanej dla społeczności lokalnych; przypomina, że zgodnie z wysiłkami na rzecz zielonej dyplomacji UE Global Gateway powinna przyczynić się do transformacji energetycznej; apeluje, by finansowanie w ramach Global Gateway zapewniało interoperacyjność ze standardami UE, przejrzyste procedury i poszanowanie standardów środowiskowych i społecznych oraz standardów w zakresie zarządzania, w tym za pomocą systemów ciągłego monitorowania;

Narzędzia finansowe

92. podkreśla, że UE realizowała operacje finansowania rozwoju i operacje inwestycyjne oparte na gwarancjach na długo przed uruchomieniem Global Gateway w 2021 r., w tym za pośrednictwem Europejskiego Funduszu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju Plus;

93. wzywa Komisję do przeprowadzenia oceny skutków Europejskiego Funduszu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju i Europejskiego Funduszu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju Plus, które powinny stanowić podstawę kolejnego funduszu „Globalny wymiar Europy”, wspierającego Global Gateway w kolejnych wieloletnich ramach finansowych; trzeba również zmierzyć postępy w zakresie zmniejszania nierówności oraz poprawy rozwoju społecznego, integracji i dostępności, a także postępy w promowaniu standardów społecznych i środowiskowych; podkreśla, że wszelkie przyszłe instrumenty finansowe muszą opierać się na rzetelnej ocenie dotychczasowego finansowania; uważa, że konieczne są większa przejrzystość i lepsza sprawozdawczość, a także doskonalsze zarządzanie ryzykiem i struktury zarządzania, również w odniesieniu do szczegółów nomenklatury budżetowej; uważa, że należy zlikwidować bariery uniemożliwiające obecnie szerszy udział europejskich MŚP w projektach Global Gateway, uznając jednocześnie wyzwania wynikające z dużej skali finansowania oraz

roli międzynarodowych korporacji jako kluczowych partnerów sektora prywatnego;

94. podkreśla znaczenie integracyjnego podejścia „Drużyna Europy”; zachęca Komisję, EBI, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju oraz krajowe instytucje finansowania rozwoju do opracowania i wdrożenia instrumentów ograniczania ryzyka w ramach Global Gateway, aby stały się one prostsze i bardziej przewidywalne, oraz do działania w sposób, który aktywnie otwiera dostęp dla przedsiębiorstw ze wszystkich państw członkowskich, w tym państw nieposiadających krajowych instytucji finansowania rozwoju, poprzez zapewnienie proporcjonalnych wymogów wejścia na rynek i możliwości dostosowanych do potrzeb MŚP, a także do opracowania specjalnych systemów ubezpieczenia od ryzyka politycznego dla projektów w ramach Global Gateway;

95. podkreśla znaczenie narzędzi promocji handlu i eksportu, w tym agencji kredytów eksportowych, gwarancji, produktów ubezpieczeniowych i partnerstw biznesowych, jako integralnych elementów zestawu narzędzi Global Gateway; apeluje do Komisji i państw członkowskich o wzmocnienie koordynacji w zakresie wykorzystywania agencji kredytów eksportowych, działań w ramach dyplomacji gospodarczej oraz wizyt politycznych wysokiego szczebla w ramach podejścia „Drużyna Europy”, z myślą o ułatwieniu zrównoważonego eksportu i wejścia na rynki dla europejskich przedsiębiorstw, szczególnie MŚP, w krajach partnerskich; apeluje o wprowadzenie solidnych zabezpieczeń, które zapewnią pełną zgodność z zasadami międzynarodowymi, unijnymi celami rozwoju i unijnymi standardami w zakresie praw człowieka, środowiska, przejrzystości klimatycznej i stabilności długu;

96. apeluje do Komisji i państw członkowskich o zapewnienie pełnej przejrzystości wszelkich operacji obejmujących wspólne lub skoordynowane działania europejskich agencji kredytów eksportowych i instytucji finansowania rozwoju, w tym poprzez publikację kryteriów wyboru projektów, beneficjentów i ocen wpływu;

97. przypomina, że EBI Global, dział Europejskiego Banku Inwestycyjnego zajmujący się rozwojem, jest jednym z kluczowych podmiotów wdrażających Global Gateway, dlatego też oczekuje się od niego stosowania w jego projektach najwyższych standardów przejrzystości i odpowiedzialności; apeluje do Komisji i partnerów wykonawczych o publikację odnośnych informacji w sposób terminowy i łatwo dostępny; zachęca Komisję do możliwie jak największego zacieśnienia współpracy z EBI jako bankiem UE, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w kolejnych wieloletnich ramach finansowych; zachęca instytucje finansowania rozwoju realizujące projekty Global Gateway, takie jak EBI, do publicznego udostępniania oceny zadłużenia związanego z każdym projektem;

ponawia swój apel, aby EBI Global koncentrował się na sprawiedliwym i zrównoważonym programie rozwoju w krajach otrzymujących pomoc;

98. podkreśla potrzebę większego wykorzystania, w stosownych przypadkach, finansowania mieszanego i instrumentów preferencyjnych, aby projekty były ekonomicznie opłacalne; z zadowoleniem przyjmuje wysiłki EBI na rzecz dalszego maksymalizowania wydajności i usprawnienia procesów, w tym poprzez stosowanie, w miarę możliwości, zasady wzajemnego zaufania w kontaktach ze specjalnymi partnerami Drużyny Europy;

99. apeluje ponadto o ocenę zakresu, w jakim zasoby ODA mogą być mobilizowane w ramach Global Gateway przy udziale EBI, aby wyraźniej rozdzielić agendę konkurencyjności UE finansowaną ze źródeł innych niż ODA od agendy rozwojowej pokrywanej z ODA; podkreśla, że nowe, innowacyjne technologie oraz MŚP wymagają dedykowanych instrumentów finansowych, a dotacje powinny być dostępne obok pożyczek, instrumentów ograniczania ryzyka oraz potencjalnie kapitału własnego;

100. przypomina, że oprócz EBI Global również inne wielostronne banki rozwoju zaangażowane w realizację Global Gateway muszą przestrzegać wysokich standardów przejrzystości i rozliczalności; podkreśla, że wszystkie wielostronne banki rozwoju uczestniczące w działaniach Global Gateway powinny wykazać dodatkowość rozwojową, unikać działań zwiększających ryzyko zadłużenia w krajach partnerskich oraz dostosowywać finansowanie do wyników w zakresie sprawiedliwego, zrównoważonego i przynoszącego lokalne korzyści rozwoju; wzywa Komisję do zapewnienia pełnej zgodności z tymi zasadami;

°

° °

101. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji przewodniczącemu Rady Europejskiej, Radzie i Komisji.